

ren kennen.
en Penning
eds van de
jd wel een
aar hij wil
gehooren zin
die het kolle
le omstan-
als hij „in
et geld van
m die niet
t. Daardoor
ie overigens
iem, als er
doet staan.
nkbare toes
rs van alles
weet, komt
i kost geeft
ij zich een

de fantasie.
te mededeel-
eel verhaal
de gegevens
te komen
elezen heeft
deelen niet
d hem zijn
end te pas
n vertellers-
de grenzen
chrijft, blijft
bare werken
geen kunnen.
geteekend in
e" Afrikaner
Auteur die
een wissel-
las, omdat
rtje zoozeer
een figuur
penning's ge-
valente type

penning's be-
voor echte,
and geleide
stork is deze
i zijn boeken
id geeft haar
ontworpen.
En dan ligt
an kracht in
zijn levens-
ge zekerheid,
lerd en niets
u. We komen
u, waar het
t, reeds con-
den Auteur
wat er leeft
n weten, aan
gingen en ge-
n is.

persoon een
grootsheid
er als haar
Schepper, die
r natuur, tot
invloed, dien
en vinden we
a behandeling
menten", zoo-
hé-beeld kun-
n te toonen.

len we gele-
ctiek van de
n te toetsen.
wijzen op de
men wil, die
e met eenige
sen deze ty-
uit een groote
ende.

ik de natuur
en de bloem-
ns en de sier-
ik tot mij en
Schepper van

ielp mij mijn
schroomvallig-
wenkte, een
ondernemings-
gevoel in mijn
gevalen om
aan mijn zijde
jde, dan stond
ant: „Ik had
igo en onbet-
schiedenis met
elingwekkende
d... „heldon-
is een diepen
bewustzijn".
een niet ge-
naar wat God
toest verstaan.

dat ik een vreemdeling was in een vreemd land, reizende naar het eeuwige Kanaän. Ik had de pinnen te vast geslagen in de aarde: God was bezig ze los te maken: hij legde den bijl aan den wortel mijner aardsgezindheid". En elders: „kunnen wij onzen Vader, die in de Hemelen is, dan niet de vreugde schenken, ons leven te doorglanzen met juichenden zonneshijn? Geldt dan ook voor den Christen, die dankbaar zijn leven den Heere wil wijden, het spreekwoord: „Het zijn sterke beenen, die de weelde kunnen dragen?"

Zulke en vele soortgelijke citaten zijn de gegevens, die we tot den opbouw van het karakterbeeld kunnen gebruiken. Zóó, uit hun verband genomen, vormen ze zeker niet een eenheid, maar, samengevat en in hun strekking gezien, zijn ze toch de bewijzen, die ik bijbrengen wilde, en genoeg, om de Penning-figuur voor het besef van den lezer te doen leven.

C. T.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

De Beteekenis van Pestalozzi.

II.

Een dergelijk man was in zijn tijd een waardig representant, en tevens een gewild profeet. Hij geloofde, dat in ieder mensch de kiem ligt, hoe diep ook verscholen, die onder goede leiding, door opvoeding en onderwijs, van hem een rechtschapen mensch zal maken.

De natuur van den mensch is goed.

Maar ze is vertrappt, verwaarloosd op zijn minst. De revolutie deed haar eindelijk recht. Daarom dweept hij met haar.

Maar wat heeft Pestalozzi, dat hij eereburger van Frankrijk, grande van Spanje, drager der Wladimir-orde wordt, en Fichte in hem ziet, den man, die als hervormer het werk van Luther zal voortzetten? Hoe kon hij door zijn bezielende prediking en warme voorspelling van volksvernieuwing de duizenden winnen?

Het is tweërlei. Allereerst de groote, diepe genegenheid van zijn hart, voor ieder die ellendig is. Daardoor heeft hij aan het vaderland het leven gewijd, en ging het eerst op in economische proefnemingen. Boer en landbouwkundige werd hij op het steenachtig Birrfeld, niet om zich en de zijnen rijk en gelukkig te maken, maar om die arme boeren, voor Pestalozzi's gevoel verkommerend door gebrek en door onwetendheid, uit de gezonkenheid van hun toestand op te heffen.

Verlichting, meer en beter onderwijs alleen, zal dit kunnen bewerken. Dat noodige aan de nooddriften te verschaffen, voelt hij als zijn levensroeping. Al wat er tegen samenspande, en het was niet weinig, was niet in staat het geloof aan die roeping uit zijn hart te rukken. Er zonder kon hij niet leven.

Als Stapfer hem dan ook vroeg, hoe hij, Pestalozzi, de nieuwe Helvetische republiek wenscht te dienen, klinkt het spontaan uit de ziel van den vijftigjarige: „Ik wil schoolmeester worden". De economische plannen treden van nu voortaan achter de paedagogische terug.

Hij begint ernstig over het werk der opvoeding na te denken. Met meer ernst dan Locke, Rousseau en Basedow, zoekt hij voor de opvoeding een psychologischen grondslag en een ethisch doel. En daarin sluit hij aan bij Rousseau. Niet alleen als econoom, ook als paedagoog wil hij tot de natuur terug, niet tot die der beesten, maar tot de in vrijheid en zelfverloochening geadelde natuur.

Leven in en met haar, in eenvoud, zal den kinderen vaderzin, ook bij het volk en den vorst, de vader van het volk, wekken. Daartoe ontspringt het geloof, dat de menschen tot kinderen Gods en daardoor gelukkig maakt. Zijn godsdienst is die van het humanisme en dan verder zuivere natuurgodsdienst. Eerst de kinderen maar latende opgroeien als heidenen, daarna ze vormend als Joden, zal men de beste Christenen van ze maken. Uit de liefde tot vader en moeder moet groeien en bloeien de liefde tot God. Rechtdraads staat hij tegenover Calvijn's schoone opvatting van het semen religionis en het Verbond der Genade.

* * *

Wie de kinderen wil vormen, moet zijn methode doen aansluiten bij de natuur, den aard en den ontwikkelingsgang van de kinderen.

Dat is de groote greep van Pestalozzi geweest en verklaart als tweede factor veel van zijn invloed. Comenius in de 17de eeuw richtte zijn methode objectief, naar den aard der leerstof. Francke in de 18de zag vooral op het hemelsch doel, en dat bepaalde zijn leermanier en leerstof. Rousseau zag het kind enkel individueel. Pestalozzi zag het kind ook sociaal. En nu is er veel op zijn methode aan te merken, maar al wat de 19de en 20ste eeuw in dezen brachten, is toch weinig meer geweest, dan een omwerking en verbetering van de uitwerking der groote gedachte, die Pestalozzi heeft gegeven. Geen woordenwijsheid wil hij aanbrengen, geen beroepsdressuur geven, maar door kennis der werkelijke dingen leiden tot waarheid en wijsheid. Bij intuïtie gript hij de idee, dat het onderwijs niet

zinnelijk aanschouwelijk, maar intellectueel aanschouwelijk moet zijn. Hij wil niet den leerling de schooltasch met kennis vullen, maar zijn krachten doen ontplooien, opdat hij niet enkel iets hebbe, maar iets worde en zij, en de eenheid in de veelheid bewaard blijft.

En nu zijn de middelen: streepjes en lijnen en driehoeken, het houden van spreekoefeningen over een scheur in het behangsel, voor zoo'n hoog doel wel erg nietig. Ook laat het volle leven, de rijkdom der natuur, de geestelijke ontwikkeling zich niet grijpen in het driehoekig net van getal, vorm en spraak. Zielkundig onjuist is de gedachte, dat het kind van de wieg af voorwerp van opzettelijk onderwijs moet zijn, en de geest streng synthetisch door den opvoeder-onderwijzer moet worden opgebouwd. Didactisch en paedagogisch fout is de bewering, dat men om botanica te leeren niet met de leerlingen de natuur in moet gaan, omdat deze de leerstof niet in geleidelijke, synthetische volgorde aanbiedt, en dat daarom „het kalf in de school" moet worden gebracht.

Illusie was het, dat hij, Pestalozzi, een methode zou geven, waarbij het onderwijs aan de hand van het leerboek als mechanisch vanzelf zou verlopen, als maar op tijd de krakken van de machine werden omgedraaid, iets wat de eenvoudigste boerenvrouw zou kunnen. Kinderen zijn geen doode grondstof, die machinaal is te bewerken. En geen dood boek kan den levenden meester binden of vervangen.

Maar brokstukken van de methode waren toch maar goed. Het streven om ook het mechanische tot de geestelijke vorming en alle onderwijs tot de opvoeding te doen dienen is en blijft, ondanks de mislukking vaak, allerbelangrijkst.

Pestalozzi zag verkeerd en overschatte de beteekenis van de vaardigheid in het aanschouwen van meetkundige lijnen, figuren en lichamen voor het geheel der vorming.

Het nitputten van een leerstofeenheid, b.v. van al de mogelijke verbanden van twee lijnen, vooraleer men met een volgende figuur den driehoek kon beginnen was on-ja tegenkinderlijk. Maar de grondgedachte, nl. die van den geestelijken leergang is goed. Want hij zocht methodes uit de menselijke natuur afgeleid, doch kende nog niet het verschil tusschen den volwassen mensch en het kind. Pestalozzi dacht over de opvoeding na. En voor wat hij gevonden heeft, de idee, dat het versterken van de innerlijke kracht beter is dan het aanbrengen van geleerdheid, volstrekt niet nieuw op zichzelf, heeft hij staatslieden en vorsten gewonnen. Dat zegt veel! Maar tevens heeft hij de onderwijzers bij honderden er van doordrongen en er naar doen handelen. En dat zegt meer.

Op het terrein van Gods algemeene goedheid is hij een priester der barmhertigheid geweest, ter beschaming van zooveel, die op het gebied der bijzondere genade zoo weinig toonden te verstaan, dat de zuivere en onbevleete godsdienst voor God en den Vader deze is: wezen en wederom bezoeken in hun verdrukking, en zichzelf onbesmet bewaren van de wereld.

Voor het onderwijs en de opvoeding is hij geweest, de vader en moeder beide, die door zijn trouw aan het kind de duizenden tot nauwgezette arbeid in liefde tot het kind geprikkeld heeft.

STRIKWERDA.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

Psalmen of Gezangen?

De vraag: Psalmen of gezangen? is niet geheel juist; volledig zou de vraag moeten luiden: eenige of alle psalmen en gezangen?

Gelijk bekend mag worden geacht, heeft Ds K. van Dijk, miss, dienaar voor de kerken van Friesland te Keboemen, de psalmen in het Javaansch op rijm gebracht.

Er waren voorzeker reeds berijmde psalmen, nl. 76, doch die waren reeds lang uitverkocht. Bovendien voldeed deze berijming niet, zoodat zij zoo goed als niet meer gebruikt werd. Men heeft toen 40 psalmen uitgekozen en afzonderlijk uitgegeven, waarvan de taal der berijming eenvoudiger was. Afgezien van het bezwaar, dat de berijming ook hiervan nog veel te wenschen overliet, waren ook de wijzen er niet bij afgedrukt.

Dus voor onze Javaansche Christenen waren er slechts 40 psalmen beschikbaar en ook deze psalmen waren nog niet eens volledig.

Op de vergaderingen van onze zendingsarbeiders is meermaals over deze zaak gesproken. Algemeen werd gevoeld, dat het zoo niet blijven kon en mocht. Er moest een ander en beter, en zoo mogelijk compleet Psalmboek komen.

Ten slotte werd op een vergadering in Augustus 1925 de afspraak gemaakt, dat 6 personen ieder 25 psalmen voor zijn rekening zou nemen om te berijmen.

Nu schrijft Ds van Dijk in het blaadje „Uit Keboemen" van Febr. 1927, dat hij deze verdeling van arbeid niet toewijchen kon. Trouwens, niet een ieder heeft de gave om te dichten; en dan wordt voor het berijmen van psalmen zeer zeker nog wel een bijzondere gave vereischt! „Ieder voelt, dat is een werk, dat zich niet laat opdragen". Wij vermoeden echter, dat het ook geen bepaalde opdracht

geweest is, maar alleen een afspraak, om eens te beproeven of het ging.

Op het einde van 1925 ging echter Ds van Dijk met verlof naar Nederland. Hij had op zich genomen zijn krachten eens te wijden aan Psalm 101-125. Zijn helper Soesena heeft hem geholpen, en hij kreeg den indruk, dat deze wel den heelen bundel kon berijmen. Ds van Dijk kreeg reeds een paar schriften vol mee op de boot, om na te kijken.

Geheel tevreden was hij echter niet, en het was dan ook noodig, dat alles moest worden omgewerkt. Daarmee hield Ds van Dijk zich tijdens zijn verlof bezig.

In plaats van zijn 25 psalmen heeft hij dus alle 150 berijmd!

Wat nu?

Wel, het ligt voor de hand, dat hij zijn werk aan de broeders op Java had gegeven, zeggende: zie hier alle 150 psalmen; laat er uw koor overgaan, en vergelijk ze met de berijmingen door de andere broeders gegeven! De zijne hielden ze kunnen aanvaren en desnoods sommigen kunnen vervangen door de berijmingen, welke eenigen hunner hebben gemaakt; en dan was alles prachtig in orde geweest.

Dit deed Ds van Dijk echter niet. Dit meenen wij te moeten betreuren. Doch hij had reden, om aan te nemen, dat de broeders zijn werk in handen van een commissie zouden stellen, en dan wel in handen van een commissie uit de corporaties, die arbeiden op de verschillende terreinen op Java.

Dit nu vereischt nadere toelichting. Want de vraag kan opkomen, waarom onze miss, dienaren, die besloten zelf de berijming der psalmen te verrichten, het werk van een hunner zouden geven ter beoordeeling aan de broeders van andere zendingscorporaties.

Ds van Dijk heldert deze moeilijkheid op.

Immers, de zendingen op Java schijnen in een gemeenschappelijke vergadering te hebben besloten om tezamen een liederenboek voor de Javaansche Christenen uit te geven met psalmen en gezangen bijde.

En nu schrijft Ds van Dijk, dat de vergadering van onze eigen zendingsarbeiders hem gevraagd had of hij bereid was sommige van zijn berijmde psalmen af te staan voor een nieuwe gedeeltelijke uitgave van de psalmen. Hij voorzag dus, dat zijn werk als geheel zou worden op zij geschoven en dat er sommige psalmen werden uitgehaald.

Was de vrees van Ds van Dijk gegrond? Het is moeilijk dit van hier uit te maken. Het betoog, dat hij echter over deze dingen houdt, staat wel sterk.

In de vergadering van de arbeiders van alle terreinen toch was een sterke strooming, welke de psalmen en gezangen door elkander wilden zetten, en dan aanduiden met nummers; daardoor werden psalmen en gezangen op één lijn gezet. Hiertegen hebben onze broeders zich krachtig verzet, en Ds van Dijk verwacht, dat dit nu wel niet zal geschieden; toch staat voor hem vast, dat niet alle psalmen zullen worden opgenomen in dat gemeenschappelijk liederenboek.

Op principiële gronden verzet Ds van Dijk zich nu tegen een gedeeltelijke opneming der psalmen. „Wij hebben in de psalmen een kostelijk geschenk van God, om daardoor uiting te geven aan wat in ons hart kan omgaan, als wij kinderen Gods zijn. Onovertroffen schoon zijn die psalmen, als weergave van den zielestrijd en de zielemart, maar ook van de zielevreugde en vrede van Gods volk. En niet alleen sommige psalmen zijn schoon, ook als geheel, als liederenboek voor de gemeente des Heeren is het schoon. Het is niet zoo, dat men het opknapt, door er een bloemlezing uit saam te stellen, en wat er dan overblijft ongebruikt te laten liggen, maar men beschadigt het door er iets uit weg te laten. In het schoon geheel komt de schoonheid der deelen des te beter tot zijn recht."

Uit dit betoog blijkt, dat Ds van Dijk afkeurt een gemeenschappelijk liederenbundel, waarin ja de psalmen naast elkander staan, doch slechts ten deele zijn opgenomen. Hij heeft er echter geen bezwaar tegen zulk een bundel gemeenschappelijk uit te geven, indien alle psalmen er in komen. Daar sommige van de broeders uit de andere corporaties beslist tegen sommige van de psalmen zijn (wij vermoeden b.v. de dusgenaamde „vloek" psalmen) zal dit, naar Ds van Dijk's meening, niet gebeuren.

Wij verstaan dus zeer goed, dat hij niet voldoen kon aan het verzoek, om sommige van de door hem berijmde psalmen voor zulk een liederenboek af te staan!

Toch meenen wij, dat hij gerust zijn arbeid ter beoordeeling aan onze Gereformeerde broeders had kunnen overgeven, desnoods met de conditie, dat ze alleen mochten gebruikt worden voor een volledige uitgave van berijmde psalmen. Hadden de broeders deze voorwaarde afgeslagen, dan had Ds van Dijk zelfstandig kunnen handelen.

Door dadelijk zelfstandig te handelen heeft hij o.i. de broeders ietwat afgestooten. In ieder geval, op zijn verzoek om moreelen steun voor zijn zelfstandige uitgave der nieuwe, door hem alleen gemaakte berijming, werd door onze miss, dienaren afwijzend beschikt. Met dezen zedelijken steun bedoelde hij het aanbevelen en invoeren van zijn